

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ МЕТАФОРИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕМИ ВПО НА ШПАЛЬТАХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ПРЕСИ (ГАЗЕТА «СУББОТА ПЛЮС»)

У статті проаналізовано концептуальні метафори війни, криміналу, метафори природи та надприродних явищ, економічні метафори, метафори часу та простору, свого / чужого, метафори-вульгаризми, антропоморфні, морбальні, віктимні метафори, через котрі осмислюється тема «внутрішньо переміщених осіб» у регіональній періодиці.

Ключові слова: концепт, концептосфера, метафора, внутрішньо переміщені особи.

I. Вступ

Концептуалізація – це «один із процесів пізнавальної діяльності людини, що полягає в осмисленні й упорядкуванні результатів внутрішнього рефлексивного досвіду людини й уявлень про об'єкти, явища дійсності та їхні ознаки» [7, с. 403]. Вона створює систему, структурними складовими якої є концепти [7, с. 404]. Дослідниця О. Селіванова виокремлює такі види концептосфер: національну (сукупність концептів у свідомості носіїв мови); концептосферу мови (сукупність концептів, що відображають семантичну структуру мови); художню концептосферу (концептосфера конкретного автора); концептосферу групи (політичної, професійної); концептосферу особистості [7, с. 38].

Сучасна когнітивістика осмислює метафору як ментальну операцію, важливий спосіб пізнання та категоризації навколишньої дійсності [1, с. 6]. Так, американський учений Дж. Лакофф вважає, що метафори повністю пронизують усе наше життя та мислення [4, с. 25].

У статті Е. Лассана «Про форми існування концептуальних метафор як індикаторів сили і безсилля суспільства» запропонована ідея існування парадигми концептуальної метафори, що структурують суспільне життя. На думку автора, метафори, якими «живе соціум», можуть мати три рівні свого існування. На першому рівні (верхньому) при регулюванні дійсності певною метафорою та її озвучуванні має місце змішання в свідомості членів соціуму реального і метафоричного бачення дійсності: відбувається повне ототожнення сфери – джерела і сфери – мішені; метафоричний характер мовних засобів перестає відчуватися. Другим (середнім) рівнем існування структурної метафори, на думку дослідника, є дискурсивний (власне метафоричний). Він проявляється в текстовому розгортанні метафори, у використанні відповідної мовної метафорики, що має подібний характер, але не тягне за собою наслідки, передбачені законами метафори. До третього (нижнього) рівня реалізації структурної метафори Е. Лассан відносить використання «стертої» мовної метафорики в дискурсивних громадських практиках [5, с. 24–33].

Логіку метафоричного мислення лаконічно та точно виклав Х. Ортега-і-Гассет у своїй статті «Два головні метафори»: «...метафора – це перенесення імен. ...Вона виходить з повного – і, як здається – ідентичного між конкретними предметами, щоб виділити з нього лише те, що встановлено безумовно» [3, с. 210].

Метафорична картина світу відображає цінносні орієнтири соціуму або певних соціальних груп. Однією зі сфер сучасної соціальної реальності є військові дії на Сході країни та, як наслідок, поява чисельної кількості внутрішньо переміщених осіб.

Актуальність цього дослідження зумовлена необхідністю систематичного вивчення метафор із концептосферою «внутрішньо переміщені особи» в мові дискурсу запорізької преси (газети «Суббота плюс») за період з 2014–2016 рр.

II. Постановка завдання

Мета статті – розглянути і схарактеризувати метафоричні моделі зі сферою «внутрішньо переміщені особи».

Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі *завдання*:

- визначити особливості концептосфери «внутрішньо переміщені особи»;
- проаналізувати різноманітні типи метафоричних моделей, що притаманні для неї та виявити їх частотність та продуктивність;
- охарактеризувати медіа-ефекти, що спричиняють ці концептуальні метафоричні моделі.

III. Результати

Метафора війни

У межах теорії концептуальної метафори вперше звернулися до аналізу мілітарної метафори Дж. Лакофф і М. Джонсон. Вони провели детальний аналіз метафори «argument is war» (суперечка – це війна), підкреслюючи її значимість для американської культури [4]. Місце метафори вій-

ни в політичному дискурсі розглянув А. Чудінов, [8], власне роль, власне в мігрантському дискурсі – Л. Весніна [2].

Поява внутрішньо переміщених осіб у власному регіоні подається за допомогою військової термінології. Присутність вимушених переселенців представлена як захоплення чужої території. Для моделювання образу людей, що постраждали від війни на Сході країни, використовуються вирази й терміни, пов'язані з війною: «Хочу поставити питання людям, які *розв'язали війну* на Сході», «У Запоріжжі переселенці *воюють*» з Червоним хрестом за їжу» [6]. ВПО, в поданих прикладах негативно оцінюються, відповідно – не може бути мови про їх прийняття до власного соціуму.

1. Фрейм «Образ ворога»

У виданні, обраному для експертизи, ВПО часто представлені як «вороги», що мають сталий набір характеристик, котрий дозволяє їх ідентифікувати. Метафоричні концепти визначення ВПО, насамперед стосуються їх регіональної приналежності, територіального походження. Для місцевих жителів вони становлять постійну загрозу. Тому цей фрейм складається із двох слотів «регіональної приналежності ворога» і «характер загрози, що йде від ворога».

1.1 Слот «регіональна приналежність ворога»

Метафоричні одиниці, що використовуються при описі людей «немісцевого походження», мають негативний прагматичний потенціал у рамках свого контексту: «*донецькі*», «*луганські*», «*Донбас*», «*данбаси*» [6].

1.2 Слот «характер загрози, що йде від ворога»

Подекуди внутрішньо переміщених осіб змалювано як загрозу для «своїх», місцевих жителів, тому що вони займають «наші» місця, знижують заробітну плату місцевим жителям, криміналізують Запоріжжя, забирають «наші» гроші, або просто вимагають їх. Відповідно до цієї логіки вони виступають економічним, соціально-культурним тягарем, причиною усіх нещасть, загроза матеріального благополуччя для місцевих жителів. Зокрема, можна навести такі зразки цієї дискурсивної практики, що споріднені з метафорами економічної кризи: «Якщо з часом переселенцям почнуть активніше шукати роботу, запорожцям *загрожує зменшення зарплат і скорочення вакансій*», «через велику кількість прибулих у місті *росте рівень безробіття та кількість боргів за комунальні послуги*», «*Нові сусіди* не поспішають ставати на облік» [6]. ВПО постають або як конкуренти за обмежені ресурси, на які, по суті, вони не мають права, або – як нахабні ледарі та утриманці.

2. Фрейм «Організація військової служби»

Організація військової служби відбувається завдяки поділу військових структур на підрозділи. Так зображено ВПО, які приїхали в регіон: «*армія переселенців*», «*накотилася орда*», «*штаб волонтерів*» [6]. Це традиційні образи, що характеризують міграційні процеси в Європі [10]. Як бачимо, вони присутні й у вітчизняному медіа-просторі з чітко вираженим негативним маркуванням, підкреслюючи величезні масштаби та руйнівний потенціал прибуття ВПО до регіону.

3. Фрейм «військових дій, зброї, озброювальної техніки»

У дискурсі запорізької періодики про ВПО існує група метафор на позначення військових дій та зброї, озброювальної техніки, що застосовується під час цих дій. Відповідно виділяємо два слоти: «військових дій» та «зброї, озброювальної техніки».

3.1 Слот «військових дій»

Метафори «штурму», «окупації» покликані створити переносне значення атаки, військового захоплення чужої території, ВПО, відповідно, постають як завойовники: «Переселенці з Донбасу *штурмують* Запоріжжя», рубрика «*Караул!*», «Запоріжжя *окупували* пенсіонери з Донбасу» [6].

3.2 Слот «зброї, озброювальної техніки»

Метафорична персоніфікація, уподібнення ВПО до пулі, прицілу, пострілу, загалом несе агресивний прагматичний потенціал – «вони всі *націлені* на одну кімнату» [6].

В іншому випадку стали метафори «лягати під танки», «брати автомат» мають протестувати наявність чи відсутність патріотичних почуттів: «за гроші *лягали під танки*, що йшли на укріплення української кордону»; «даємо продукти мамі та дитині. А тато *хай бере автомат і йде захищати* рідний Донбас» [6].

Мілітарні метафори образно подають ВПО як загрозу захоплення території, ресурсів, агресію, руйнування. У дискурсі ВПО військова модель є високочастотною (3 фрейми), високопродуктивною (4 слоти). Основний концепт негативний – знищення, загроза, руйнування, захоплення.

Кримінальні метафори

Великий масив тематичних матеріалів на сторінках «Суботи плюс» демонструє нам те, що вимушені внутрішньо переміщені особи представлені як небезпечна верства населення для українського суспільства та злочинці. Проживати з ними поруч – постійно хвилюватися за безпеку свого життя та здоров'я, звідси – негативні характеристики.

1. Фрейм «Злочинці та їх спеціалізація»

Метафори цього фрейму зображують у ролі злочинців як самих ВПО, так і представників місцевого населення. Відповідно виділено два слоти в межах одного фрейму.

1.1 Слот «Злочинці-ВПО та їх спеціалізація»

У медіа-текстах запорізької «Суботи» ВПО зі Сходу країни характеризуються як «рецидивісти», «повії», «торгівці наркотиками». Зокрема, можна навести такі приклади: «*Два рецидивісти, що втікли з охопленого війною Луганська, виявилися в курортному Бердянську*», «*приводить у свою квартиру чоловіків для надання секс-послуг*», «*чоловік-переселенець, який займається торгівлею наркотичних таблеток*» [6]. Прагматичний сенс метафор: ВПО – злочинці, які походять із певного регіону.

1.2 Слот «Місцеві злочинці та їх спеціалізація»

У періодичному виданні трапляються випадки зображення непорядного поведіння приймаючої сторони, стосовно прибулих. Зазначено їх спеціалізацію «шахраї»: «*У місті шахраїв усе частіше потрапляють вимушені переселенці, готові на все аби знайти дах над головою і заробіток*» [6].

2. Фрейм «Злочинні угруповання»

Слово «клан, у своїй етимології, не має кримінальної складової, але воно її отримує завдяки контексту, у якому воно вжито: «з'явилися свої «клани», які воюють за «сфери впливу» [6]. У наступному прикладі створено образну метафору «організованої структури»: «Переселенці з Донбасу *«організували» для заporожців нові проблеми*» [6].

3. Фрейм «Злочинні дії»**3.1 Підфрейм «Злочинні дії, що кояться ВПО стосовно приймаючої сторони»**

Злочинні насильницькі дії ВПО стосовно місцевих мешканців – це «пограбування», «крадіжки», «розбійні напади», «різанина», «бійки», передаються метафорами «третього рівня»: «Яскравий приклад літнього Бердянська... *десятки пограбувань, крадіжок транспорту, розбійних нападів та випадків фальсифікації*», «Утікши з палаючого Донецька, у злочинах зізнався», «останнім часом переселенці *стали навіть шахраювати*», «Заporожцям від деяких переселенців доводиться чути лише *хамство і завищені вимоги*», «Біженці з Донбасу вирішили відпочити красиво і *пограбували* в заporізькій області «золотий» ломбард», «Кримінал. Все залежить від Донбасу» «Правоохоронці не приховують, що вважають *біженців потенційної п'ятою колоною*», «*особливо небезпечно*, якщо насіння падають на благодатний ґрунт, тобто *біженці* опиняються в населеному пункті, де є проросійськи налаштовані жителі» [6].

За допомогою сталих метафоричних перенесень зображуються тюрма, тюремні закони, секс-індустрія: «Таку образу, як чули донбасівці, у місцях не таких віддалених, *змивають кров'ю*», «Модульне містечко стало однією з найбільш проблемних ділянок міста: там постійно відбувалися (і відбуваються) *бійки, різанина, крадіжки і процвітає проституція*» [6].

3.2 Підфрейм «Злочинні дії, що кояться приймаючою стороною ВПО»

Злочини місцевого населення щодо ВПО мають шахрайський характер, скеровані на матеріальне збагачення. Використано лексику з тюремного жаргону – «розвести» на гроші»: «Заporізькі аферисти *«розводять» на гроші» біженців з Донбасу*» [6].

3.3 Підфрейм «Злочинні дії, котрі вчинено ВПО стосовно один одного»

На думку журналістів, спільнота ВПО загрожує не тільки корінному населенню, а й один одному, бо між ними відбуваються постійні «сутички», «бійки», «різанина»: «через ці набори іноді між біженцями *відбуваються сутички*», «у черзі *до бійок доходило*», «Біженці з Донбасу готові *розірвати* один одного на шматки через гуманітарку», «*п'яна Марина накинулася з ножом у руці на свою сусідку*» «Жителі Донбасу *влаштували* в заporізькому гуртожитку *криваєву різанину*» [6].

Отже, концептуальна метафора злочину – це поширена метафора, що змальовує ВПО в якості потенційної загрози для власної безпеки. У дискурсі ВПО кримінальна модель є високочастою (3 фрейми), продуктивною (3 підфрейми / 2 слоти). Основний концепт негативний – небезпека, страх перед цією спільнотою, формуючи громадську думку «ВПО – злочинець». Така презентація ВПО скерована на те, щоб зобразити їх як групу, котра повинна бути «ізольована від інших», проте, жодних офіційних джерел і цифр не подано.

Метафори природи та надприродних явищ**1. Фрейм «Гідроніми»**

У більшості випадків у газеті, що обрана для дослідження, гідронімну метафоричну модель використано у якості попередження про кількість осіб, які прагнуть в'їхати до регіону, або вже знаходяться у ньому. Вона переноситься на поняття «води, що прибуває», «поток», «напливу», «хвилі»: «Щотижня в місто *прибуває* в середньому від 20 до 50 осіб», «До нас *прибуло* понад 100000 осіб», «*потік* людей просто величезний. П'ятеро співробітників у минулі дні листопада просто не справився з *напливом* біженців», «Що робити з *поток*ом біженців не знають ні рятувальників, ні влада», «У Мелітополі *збільшився потік* біженців», «Майже два роки тому Заporіжжя *сколихнула хвиля* вимушених біженців» [6]. У цих прикладах, образ води та його різновиди використовується для побудови кількісного змалювання великого числа людей, що намагаються в'їхати в Заporізьку область.

Метафора води проявляється й іншому контексті – проблеми, небезпеки, всепроникності, неможливості подолати: «зараз ніхто практично не контролює, *живуть* такі біженці в Заporіжжі або просто *прибувають* до нас *за грошима*» [6].

2. Зооморфні фрейми

Метафори, котрі співвідносять ВПО зі Сходу країни з представниками тваринного світу або ж із невідомими створіннями. Як відомо, коли слова, що відносяться до категорії «нелюдина», використовуються стосовно до людини, завжди виражають зневажливе ставлення [9, с. 139].

До такого типу висловлювань належать такі приклади: «адже ви не *сліпі кошенята*», «коли нам гуманітарку привозять, *люди* просто *звірюють*» [6].

3. Фрейми надприродних явищ

Метафорична одиниця надприродних явищ породжена фантастичною формою відображення дійсності, тяжіє до релігійно-містичного світогляду скерована на плекання страху та тривоги: «Накотилася орда *привидів-бюджетососів*» [6].

Отже, метафорична модель природних та надприродних утворень є високочастотною, але малопродуктивною, акцентуючи на негативних характеристиках: страх перед непередбаченістю та силою цих явищ. Має наступну фреймово-слотову структуру: 3 фрейми, слоти відсутні.

Наступні проаналізовані концептуальні метафори є малочастотними та малопродуктивними, проте вони теж є важливими в осмисленні цієї теми.

Антропоморфні метафори

1. Фрейм «Фізіологічні органи»

Подекуди ВПО розуміються за допомогою антропоморфної метафори: як людський організм, органи і частини тіла (плече, ніс, обличчя). Наприклад: «ви не знаєте, *до якого плеча прихилитися*», «ви хочете *зробити все чужими руками*», «речі брати не хочуть, *носом крутять*», «у нас, на Фестивальній площі *половинкою рильця*», але все-таки висунулися сепаратисти» [6].

Морбiальні метафори

1. Фрейм «Типи захворювань»

Негативна репрезентація ВПО як переносника небезпечних інфекційних хвороб частково формує морбiальну метафоричну модель: «Вілкул: Україні *загрожують спалахи інфекційних захворювань (модульне містечко переселенців у Дніпропетровську)*» [6]. Порівняння мігрантів з інфекцією та хворобою, за допомогою створення оказіоналізму (першу частину слова замінено на назву хвороби Дауна: «Взяли бойовика-*даунбаса*», «У складі цього групування *Даунбасії*, як називають у народі окуповані території Донецької області» [6].

Метафори свого / чужого

1. Фрейми «Протиставлення»

Дихотомія свого / чужого, на прикладі тематики ВПО, у запорізькій пресі найчастіше має негативну конотацію, протиставлено такі важливі ланки соціальної політики як освіта й умови проживання: «*Дітей переселенців оформляють у дитсадки. Запорізьким малюкам місць як і раніше не вистачає*», «*заводчани роками не бачили ремонту у своєму гуртожитку, а переселенці «приїхали на все готовеньке». Ось і виникають скандали*», «*тому потрібно бути уважними і нам, і їм*» – переселенцям» [6].

Контакти з «чужою» культурою для представника однієї спільноти завжди опосередкований досвідом своєї власної, при цьому неминуче відбувається їх зіставлення, фіксується – свідомо чи несвідомо – відмінності між цими культурами. Це нерозуміння обумовлюється різними факторами: іншими стандартами смислового сприйняття світу, відмінностями в інтересах, потребах, системах цінностей та ін. Ступінь нерозуміння, культурологічна дистанція між комунікантами, в представленні газетярами цієї теми, постає в таких оцінках: «*Особлива ментальність донецчан*», «*психологічні відмінності*» [6].

Протиставлення на основі (маркерів) статусу гостя, сусіда, від'їзду. При негативному описі ВПО з Луганської, Донецької областей підкреслюється, що це маргінальні, нечесні, часто криміналізовані, або ж просто ледачі люди. Регіональна та соціальна приналежність до «біженців із Донбасу» часто виступає підставою негативного ставлення до них.

Можна навести такі вирази і фрази, в яких головними є маркери інородності та відчуження, підкреслення інакшості походження та тимчасовості й небажаності перебування цієї соціальної групи: «Замість *«постійних» переселенців з'явилися переселенці «на один день»* – пенсіонери, які приїжджають в Запорізьку область, щоб отримати в банкоматах свої пенсії», рубрика «Туди-сюди», «*Тимчасово визначати «гостей міста*», «Для Запоріжжя такими *«вимушеними» гостями* стали переселенці з Донбасу», «*Стала вимушеною гостею зі сходу країни*», «*неочікувані сусіди*», «Замість *«Чемодан-вокзал-Росія»* ці люди чомусь вирішили дочекатися кінця війни в Запоріжжі» [6].

Метафори-вульгаризми

1. Фрейм «Лайві образи»

Подекуди, у прямій мові респондентів, використано образливу лайливу лексику для характеристик ВПО, котру журналісти подають у формі метафори-загадки: «через таких *а... ми* і втрапили Донбас», «...коли мені під ніс селять *маргінальних у...ків*, я не згодний» [6].

Економічні метафори

1. Фрейм «Економічного тягара»

Метафоричній концептуалізації в досліджуваних текстах із цієї тематики підлягали такі сфери економічної діяльності: доцільність пенсійного забезпечення та грошові одиниці. Зокрема, мож-

на навести таке висловлювання: «пенсії та виплати донеччанам сьогодні, частково «спонсорують» ми, як платники податків» [6].

Посилують це сприйняття метафоризація та жаргонізація журналістами образу грошей у контексті обраної теми: «Якби тільки грошки платили»; «Речі, що прибули й обіцяні будинки не будуть коштувати нашому бюджету ні копійки – все це йде в місто в рамках домовленості між канцлером ФРН і Президента України»; «парочка вирішила «по-швидкому зрубати бабла» [6].

Власне голоси переселенців звучать дуже рідко, часто пов'язані з темою вимагання грошей: «ви, запорожці, цілеспрямовано нас морите голодом. Грошей не даєте», «Хочеш знати як нам тут живеться? Дай сто гривень, розповім. ... Ну, хоч двадцятку дай на похмилля, ми ж переселенці», «Дай п'ятдесят гривень, тоді розповім, – відповідає один із «гостей» міста. – Ми ж всі люди повинні допомагати один одному. Бачиш у мене пиво закінчується» [6].

Метафори віктимності

1. Фрейм жертви

Віктимні особистості з психологією жертви – окрема категорія цієї теми. Незахищеність, беззахисність, слабкість, невпевненість – риси, що сприяють стигматизації та ізоляції ВПО від соціальних відносин: «Ось так жили все життя люди, будували свої будинки, облаштовували свій побут, а тепер практично жебракують», «виявилися під страхом виселення», «залишається сподіватися лиш на допомогу волонтерів і влади», «Споруди, що будуються, можуть стати єдиним виходом для сотень сімей біженців», «більшість братів по нещастю бояться показати свою проукраїнську позицію», «опинившись на вокзалі в незнайомому місті, практично без грошей та речей, з маленькими дітьми, Юля була у відчаї», «агресія Росії вигнала з рідного дому», «Їх долі не позаздриш: залишивши будинок, звичне життя, друзів, а часом – родичів, вони пішли в невідомість», «люди зайняли свої «позиції» у підвалах і тихо молилися про те, щоб канонада замовкла», «В Запоріжжі біженці з Донбасу «відремонтували» серце. Марія з сім'єю пережила чимало. Евакуація «добила» жінку. Медики жахнулися станом її серця: отвори збільшилася, життя жінки була під загрозою», «Тихесенько сиділи з завішеними вікнами, боялися навіть поворухнутися, щоб ніхто з вулиці їх не побачив», «Зараз 10-річна дочка Валерія почала заїкатися. 6-річний син після пережитого стресу страждає на нетримання», «переселенці святкувати Новий рік не планують. Грошей немає ні на придбання ялинки, ні на подарунки, ні на приготування традиційних новорічних страв» [6].

IV. Висновки

Отже, у дискурсі запорізької преси тему «внутрішньо переміщених осіб» осмислено через концептуальні метафори війни, криміналу, метафори природи та надприродних явищ, економічні метафори, метафор часу та простору, свого / чужого, метафори-вульгаризми, антропоморфні, морбальні, віктимні метафори. В основному, вони негативно марковані та несуть риторичну ксенофобію та нетерпимість. Вони налаштовують на «комунікативний песимізм», моделюючи безвихідну та безнадійну ситуацію.

Найпродуктивнішими на найчастотнішими виявилися моделі ВПО – кримінал, ВПО – війна. За допомогою цих концептуальних метафор журналістський текст набуває іронічної стилістики, виражає зневагу та дискримінацію цієї соціальної верстви суспільства.

Перспективи майбутніх досліджень теми ВПО у регіональній пресі – виокремлення гуманістичних та ліберальних концептуальних метафор, як одного з дієвих засобів осмислення та гармонізації світу.

Список використаної літератури

1. Будаев Э. В. Постсоветская действительность в метафорах российской и британской прессы. Нижний Тагил, 2007. 149 с.
2. Веснина Л. Е. Метафорическое моделирование миграции в российских печатных СМИ. *Политическая лингвистика*. 2010. № 1. С. 84–89.
3. Две главные метафоры. *Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры* / Х. Ортега-и-Гассет. Москва, 1991. С. 203–218.
4. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем. Москва, 2004. 256 с.
5. Лассан Э. О формах существования концептуальных метафор как индикаторах силы и бессилиия общества. *Политическая лингвистика*. 2010. № 1 (31). С. 24–33.
6. Сайт газеты «Суббота плюс». URL: <http://subbota.com.ua/>.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава, 2008. 712 с.
8. Чудинов А. П. Россия в метафорическом зеркале: Когнитивное исследование политической метафоры (1991–2000). Екатеринбург, 2001. 238 с.
9. Ягелло М. Алиса в стране языка: Тем, кто хочет понять лингвистику. Москва, 2010. 186 с.
10. Refaie E. Metaphors we discriminate by: Naturalized themes in Austrian newspaper articles about asylum seekers. *Journal of Sociolinguistics*. 2001. Vol. 5. № 3. P. 352–370.

Стаття надійшла до редакції 07.08.2017.

Полякова А. А. Концептуальный метафорический анализ темы ВПЛ на страницах запорожской прессы (газета «Суббота Плюс»)

В статье проанализированы концептуальные метафоры войны, криминала, метафоры природы и сверхъестественных явлений, экономические метафоры, метафоры времени и пространства, своего / чужого, метафоры-вульгаризмы, антропоморфные, морбиальные, виктимные метафоры, через которые осмысливается тема «внутренне перемещенных лиц» в региональной периодике.

Ключевые слова: концепт, концептосфера, метафора, внутренне перемещенные лица.

Polyakova H. Conceptual Metaforic Analysis of the Themes Of IDP on Sports of the Zaporizhzhya Press (newspaper «Subota Plus»)

The article analyzes the conceptual metaphors of war, crime, metaphors of nature and supernatural phenomena, economic metaphors, metaphors of time and space, of one's / another's, metaphor-vulgarism, anthropomorphic, morphological, victimal metaphors, through which the theme of «internally displaced persons» is interpreted by regional periodicals.

The most productive on the most frequent models were IDP – crime, IDP – war. With these conceptual metaphors, journalistic text acquires ironic stylistics, expressing neglect and discrimination of this social strata of society.

The appearance of internally displaced people in their own region is provided with military terminology. The presence of internally displaced persons is presented as a capture of an alien territory. For the simulation of the image of people who suffered from the war in the East of the country, the expressions and terms related to the war are used. A large array of thematic materials on the pages of the «Subota plus» shows us that forced internally displaced persons are presented as a dangerous population for the Ukrainian society and the perpetrator. To live with them next – to constantly worry about the safety of their lives and health, hence the negative characteristics.

With these conceptual metaphors, journalistic text acquires ironic stylistics, expressing neglect and discrimination of this social strata of society.

The prospects for future research on the topic of IDP in the regional press are outlined – the isolation of humanistic and liberal conceptual metaphors, as one of the most effective means of comprehension and harmonization of the world.

Key words: concept, concept sphere, metaphor, internally displaced persons.